

XVIII.

Betænkning

over

Forslag til Rigsdagsbeslutning i Anledning af en med den kongelige nederlandske Regering afsluttet vedvarende Voldgiftskonvention.

(Afgiven af Landstingets Udvalg den 27. Januar 1906.)

Forinden Udvalget gaar ind paa at udtale sig nærmere om den foreliggende Voldgiftstraktats Indhold, skal det forudskikke den almindelige Bemærkning, at Voldgiftstraktaters Indhold og Betydning fortrinsvis maa værdsættes under Synspunktet af, om og hvorvidt de ere i Stand til at afværge Faren for Krig ved at sikre alle mulige Tvistigheders Afgørelse ad fredelig Vej paa Grundlag af Agtelse for Retten, som Haager-Konventionen Art. 15 udtrykker det. Men samme Konvention gennemførte dog langt fra denne Voldgiftens fredstiftende Mission i dens fulde Udstrækning, idet den ikke indførte tvungen Voldgift og derhos nøjedes med i Art. 16 at anerkende dens Egnethed til at afgøre Stridigheder af juridisk Natur, særlig saadanne, der angik Fortolkning og Udførelse af internationale Overenskomster. Senere have derfor ogsaa en Del Magter med den fransk-engelske Overenskomst 14. Oktober 1903 som Forbillede nøjedes med at slutte Overenskomster om tvungen Voldgift indenfor den nævnte ved Haager-

Konventionen Art. 16 dragne Grænse og endda med indgribende Undtagelser, for saa vidt som Tvistighederne angik Staternes Ære, Uafhængighed og Livsinteresser. Disse Voldgiftstraktater kan der derfor kun tillægges ringe Værdi fra det anførte Synspunkt; thi de undtage netop alle de Tvistigheder, der fortrinsvis kunne befrygtes at ville fremkalde Fare for Krig.

Naar Haager-Konventionen Art. 16 taler om Retsspørgsmaal som Genstand for Voldgift, er det nemlig, som særlig det anførte Eksempel viser, kun givet, at derunder falde saadanne, ved hvilke der fra begge Sider rejses Retskrav, o: saadanne, som paastaas at være begrundede i den almindelige Folkeret eller i særlige af den enkelte Stat overtagne Forpligtelser. Men nu gives der ogsaa Tvistigheder, opkomne ved, at en Magt rejser et Krav, der ikke støttes paa nogen Ret, men alene paa dens Interesse, f. Eks. Forlangendet om, at en neutral Magt skal alliere sig med en krigsførende, eller at denne maa benytte dens Territorium som Operationsbasis, hvilket